Moderní RPG

Vladimír Župka, 2024

Vývoj tvaru jazyka RPG

Formulářový zápis programu

1959	RPG	děrné štítky
1969	RPG II	děrné štítky
1975	RPG II	diskety
1978	RPG III	terminály, disky

Výrazy v některých rubrikách formuláře C

1994 RPG IV výrazy v příkazech (EVAL, IF, DOW, DOU)

Volný zápis ve formuláři C

2001 ILE RPG úseky výpočtů ve volném tvaru (/FREE, /END-FREE) - verze 5.1 2010 ILE RPG smíšené výpočty (ve volném nebo formulářovém tvaru) - verze 7.1

Alternativa k formulářům H, F, D, P - smíšený zápis

2013 ILE RPG (CTL-OPT, DCL-F, DCL-xx, END-xx) - verze 7.2

Zcela volný zápis programu

2016 ILE RPG úvodní příkaz **FREE - verze 7.3

Program ve smíšeném zápisu (od verze 7.2)

```
1....678.1 ...+... 2 ...+... 3 ...+... 4 ...+... 5 ...+... 6 ...+... 7 ...+... 8
     // komentář volného tvaru až od sloupce 7
       komentářový řádek
     FCENIK
                                K DISK
               IF E
       pocet
                       C
                                           const(10)
         DCL-DS struktura; // příkaz až od sl. 8 nebo dále
             znaky char(10);
            cislo int(10);
         END-DS struktura;
      // popisy souborů a dat lze zapsat v libovolném pořadí
      DCL-F STAVYP // příkaz zapsaný ve více řádcích
            keyed
            usage(*update);
      if *in03;
                         GOTO
                                   KONEC
      endif;
       // ... výpočty
           KONEC
                         TAG
```

Program ve zcela volném zápisu (od verze 7.3)

```
1...
**FREE
CTL-OPT dftactgrp(*no);
DCL-F CENIK keyed;
   DCL-C pocet const(10);
DCL-F TISK printer(*ext) // komentář může být na každém řádku příkazu
          usage(*output) // komentář 2
          oflind(*in55); // komentář 3
  // příkazy mohou začínat kdekoliv v řádku.
     /INCLUDE QRPGLESRC, PROTOTYPY
   DCL-S soucet packed(9: 2) inz(0); // jednoduchá proměnná
```

Nahrazení formulářů (od verze 7.2)

Formulář		Volný zápis	
6	24		
Н		CTL-OPT	Řídicí volby pro kompilátor
F		DCL-F	Popis souboru
D	С	DCL-C	Pojmenovaná konstanta
	S	DCL-S	Samostatná proměnná
	DS	DCL-DS	Datová struktura
		DCL-SUBF	Podpole (subfield)
		END-DS	Konec datové struktury
	PI	DCL- PI	Rozhraní procedury (procedure interface)
		DCL-PARM	Parametr
		END-PI	Konec rozhraní procedury
	PR	DCL-PR	Prototyp procedury
		DCL-PARM	Parametr
		END-PR	Konec prototypu
С		příkaz ;	Výpočty
Р	В	DCL-PROC	Začátek procedury
	E	END-PROC	Konec procedury
I		/INCLUDE nebo /	/COPY
0		/INCLUDE nebo /	/COPY

Použití souboru

Formu	lář	Volný zá	pis		
17 I I	20 A	DCL-F	filename	DISK DISK	USAGE(*INPUT) USAGE(*INPUT: *OUTPUT)
U U	A			DISK DISK	USAGE(*INPUT: *UPDATE: *DELETE) USAGE(*INPUT: *UPDATE: *DELETE: *OUTPUT)
0 0	A			DISK DISK	USAGE(*OUTPUT) USAGE(*OUTPUT)
0		DCL-F	filename	PRINT	ER USAGE(*OUTPUT)
С		DCL-F	filename	WORK	STN USAGE(*INPUT: *OUTPUT)

Typy dat

Formulář		Volný zápis	Hodnoty
40	44		
Α		CHAR (n)	1 - 16773104
Α	VARYING	VARCHAR (n {:m})	1 - 16773102 : <u>2</u> 4
С		UCS2 (n)	1 - 8386552 (počet dvoubajtů)
С	VARYING	VARUCS2 (n {:m})	1 - 8386550 : <u>2</u> 4
Р		PACKED (n {:m})	1 - 63 : <u>0</u> - 63
S		ZONED (n {:m})	1 - 63 : <u>0</u> - 63
1		INT (n)	3, 5, 10, 20
U		UNS(n)	3, 5, 10, 20
В		BINDEC (n {:m})	1 - 9 : <u>0</u> - 9
F		FLOAT (n)	4, 8
N		IND	'0' = *ON, '1' = *OFF
D		DATE {(*ISO)}	*DMY-,
Т		TIME {(*ISO)}	*HMS.,
Z		TIMESTAMP {(n)}	0 - 12 des. místa u sekund
*		POINTER	

Externí jméno souboru

Soubor CENIKP

A	R	CENIKPF0		
A		MATER	5	
A		CENA	10	2
A		NAZEV	50	
A	K	MATER		

Program EXTF

Volání z RPG

```
dcl-PR EXTF EXTPGM; // prototyp
  *N char(21); // vstupní parametr (plné jméno souboru)
end-PR;
dcl-S qualifName char(21) inz('VZRPG_FREE/CENIKP');
CALLP EXTF(qualifName); // CALLP nepovinné
return; // povinný příkaz kvůli RPG cyklu
```

Volání z CL

```
CALL PGM(EXTF) PARM('VZRPG_FREE/CENIKP')

nebo

OVRDBF FILE(CENIKP) TOFILE(VZRPG_FREE/CENIKP) /* OVRDBF je silnější */
CALL PGM(EXTF) PARM('VZRPGIV/CENIKP')
```

Program bez RPG cyklu ("lineární program")

```
ctl-OPT MAIN (LINPGM)  // jmenuje hlavní proceduru modulu

dcl-F CENIKP;  // globální soubor generuje popisy I a 0

dcl-PROC LINPGM;  // hlavní procedura (program) vypadá jako podprocedura dow not %eof;  read CENIKP;  dsply MATER;  enddo; end-PROC;
```

Volání z RPG s prototypem bez parametrů

```
dcl-PR LINPGM EXTPGM end-PR; // povinný prototyp bez parametrů a návr. hodnoty
CALLP LINPGM(); // volání programu (CALLP nepovinné, závorky povinné)
```

Volání z CL

```
CALL PGM(LINPGM)
```

Datové struktury

Nepojmenovaná podpole

```
DCL-DS status;  // API QDCLCFGD (List Configuration Descriptions)
  *n char(10) inz('*EQ');
  *n char(10) inz('*ACTIVE');
END-DS;
```

Datová struktura bez podpolí

```
dcl-DS dstr LEN(100) END-DS; // END-DS je součástí příkazu
```

Program status data structure

Přektytí podpole daného jménem a pozicí

Poznámka: V OVERLAY nesmí být jméno struktury (DATUM). Místo toho použijeme POS(1).

Překrytí oblasti od podpole daného jménem (od verze 7.4)

```
dcl-ds struct;
  string CHAR(100);
  P1    CHAR(5);
  P2    CHAR(5);
  P3    CHAR(5);
  array CHAR(5) dim(3) SAMEPOS(P1); // array překrývá P1, P2, P3
end-ds;
```

Externě popsaná datová struktura

```
DCL-DS CENIKP EXT END-DS; // v programu nesmí být DCL-F CENIKP
DCL-DS STA DS EXTNAME ('STAVYP': *ALL) END-DS; // END-DS je součástí příkazu
DCL-DS CENY DS LIKEREC(CENIKPFO); // bez END-DS, automaticky qualified
DCL-F CENIKP; // pro LIKEREC musí být definován soubor!
// Změna a doplnění podpolí kvalifikované externí struktury
DCL-DS CENY DS EXTNAME ('CENIKP': *INPUT) qualified;
   material EXTFLD('MATER');  // přejmenování podpole
            EXTFLD INZ(2.00); // změna hodnoty (EXTFLD bez parametru)
   CENA
   druh mater char(2) OVERLAY (material); // první dva znaky materiálu
   dodatek char(10) inz('ABC'); // nové podpole až po existujících polích
END-DS;
// reference kvalifikovaným jménem podpole
CENY DS.dodatek = 'DEF'; // kvalifikace jménem struktury a tečkou
CENY DS . druh mater '04'; // přepíšu první dva znaky materiálu
```

Poznámka: Konstantní jména objektů v parametrech je nutné psát s apostrofy!

Vektor datové struktury, třídění, hledání

```
dcl-f CENIKP;
dcl-s idx int(5);
dcl-c pocet const(5);
dcl-ds STR LIKEREC(CENIKPF0) DIM(pocet) inz;
dow not %eof and idx < pocet; // naplní položky struktury
  idx += 1;
  read CENIKP STR(idx); // čte do položky struktury STR
enddo;
SORTA(D) STR(*).CENA; // setřídí STR sestupně podle ceny zboží
idx = %LOOKUP(10.99: STR(*).CENA); // zjistí index podle zadané ceny
if idx > 0;
  dsply STR(idx).NAZEV; // zobrazí odpovídající název zboží
endif;
SORTA STR %fields(CENA: MATER); // setřídí STR vzestupně podle ceny a materiálu
dump(a);
```

Maximum a minimum ve vektoru datových struktur

Obsah souboru

MATER	CENA	NAZEV
00003	3.33	To je materiál 00009
00001	1.23	Materiál pro kompletaci automobilu Škoda Yeti
00002	10.99	cvičky od Bati
00004	4.44	Zboží 00004

Vnořená struktura, šablona, ukazatel

```
dcl-ds info t TEMPLATE qualified; // šablona pro kompilaci
   jmeno varchar(25);
   dcl-ds addresa DIM(2); // vektor vnořené datové struktury
      ulice varchar(25);
     mesto varchar(25);
   end-ds;
end-ds:
// proměnná podle šablony bázovaná ukazatelem
dcl-ds informace LIKEDS(info t) DIM(100) BASED(basPtr);
// ukazatel na datovou strukturu
dcl-s basPtr POINTER;
// získám paměť ze systému a její adresu do ukazatele
basPtr = %ALLOC(%size(informace: *all));
informace(2).jmeno = 'Štěpán Řihošek';
              .addresa(1).mesto = 'Praha 9';
informace(2)
              .addresa(1).ulice = 'Křižíkova 45';
informace(2)
informace(2)
              .addresa(2).mesto = 'Beroun';
              .addresa(2).ulice = 'Plzeňská 81';
informace(2)
```

Maximum a minimum ve vektoru

```
dcl-s idx int(5);
dcl-s arr int(10) dim(5);

arr = %LIST (43: 78: 12: 6: 59);  // naplnění vektoru

idx = %MAXARR (arr);  // 2 index
dsply arr(idx);  // 78 maximální hodnota

dsply arr(%MINARR(arr));  // 6 minimální hodnota

dump(a);
```

Proměnlivá dimenze vektoru

```
dcl-s AUTO ARR char(3) DIM(*AUTO: 1000); // 0 prvků
auto arr(100) = 'abc'; // 100 prvků
auto_arr(*NEXT) = 'abc';  // 101 prvků
%ELEM(auto_arr: *ALLOC) = 120; // 101 prvků, přiděleno 120 dostupných prvků
%ELEM(auto arr: *KEEP) = 120; // 120 prvků (zachováno 101 hodnot, ost. nedef.)
dcl-s VAR ARR char(1) INZ('*') DIM(*VAR: 1000); // 0 prvků
3 prvky
var_arr(1) = 'a';
var_arr(2) = 'b';
// |a|*|*|
// |a|b|*|
%ELEM(var_arr: *ALLOC) = 4;  // |a| 1 prvek
var arr(4) = 'd'; // |a|b|*|d| 4. hodnota doplněná
```

Kódování dat v programu

```
CTL-OPT CCSID (parametr { : ccsid }) - předvolba CCSID pro modul
 *CHAR: *JOBRUN | *UTF8 | *HEX | 0 - 65535
 *UCS2: *UTF16 | 1200 | 13488
                  správné zacházení s literály, proměnnými a buffery souborů
 *EXACT
CTL-OPT
          CCSIDCVT (parametr1 { : parametr2 }) - akce při konverzi dat
 *EXCP
                  zpráva 452 při chybě v konverzi mezi různými CCSID
                  kompilátor vypíše seznam implicitních a explicitních konverzí
 *LIST
/SET CCSID (*CHAR | *UCS2 : ccsid ) – dočasné nastavení nové předvolené hodnoty
/RESTORE CCSID (*CHAR | *UCS2) – vrácení dosavadní předvolené hodnoty
```

Poznámka: V příkladech znamená *JOBRUN kódování CCSID(870) jako ve zdrojovém souboru.

*EXACT externí podpole DS má stejné CCSID jako externí pole souboru (v DDS)

*NOEXACT externí podpole DS má platnou předvolenou hodnotu CCSID

Převod textu na malá a velká písmena – UTF-8

```
ctl-opt ccsid(*char: *utf8);
dcl-s sr varchar(10) inz('d'); // hledací argument jako proměnná!
dcl-s text varchar(30) inz('Přijed' do Žďáru.');
dcl-s text low varchar(30);
dcl-s text up varchar(30);
dsply %CHARCOUNT(text); // 16 znaků
dsply %len(text); // 21 bajtů
text low = %LOWER(text); // přijeď do žďáru.
text_up = %UPPER(text); // PŘIJEĎ DO ŽĎÁRU.
dsply %SCAN(sr: %LOWER(text): *NATURAL); // 6 (šestý znak)
dump(a);
```

Spojení prvků vektoru do řetězce s oddělovačem – UTF-8

Kódování znaků v UTF-8 v celém modulu podle zadání CCSID v CTL-OPT

```
CTL-OPT CCSID(*CHAR: *UTF8); // předvolená hodnota CCSID v modulu
dcl-s text array varchar(20) dim(4);
dcl-s text varchar(100);
text array = %LIST('das': 'tal': 'don': 'rach'); // vytvorení vektoru slov
text = %CONCATARR(', ': text array); // spojení prvků do řetězce s oddělovačem
dump(a);
                                 VALUE
NAME
                    ATTRIBUTES
TEXT
                    CHAR(100) VARYING(2) CCSID(1208)
                                        'd'as, t'al, doň, řach'
                                        '0017C48F61732C20C5A5616C2C20646FC588...
                    VALUE IN HEX
                    . . .
```

Rozčlenění textu do vektoru podle oddělovače – UTF-8

Čítání znaků kódovaných v UTF-8 podle zadání CCSID u definice dat

```
text array varchar(20) ccsid(*UTF8) dim(4);
dcl-s
dcl-s text varchar(100) ccsid(*UTF8);
dcl-s sep
            varchar(10) ccsid(*UTF8) inz(', '); // oddělovač mezera a čárka
dcl-s prvek char(20);
text = %CONCAT(sep: 'd'as': 't'al': 'don': 'rach'); // spojení slov s oddělovačem
text array = %SPLIT(text: sep); // rozčlenění textu do vektoru slov
FOR-EACH prvek IN text array;
  dsply prvek;
endfor;
dump(a);
NAME
                 ATTRIBUTES
                                VALUE
TEXT ARRAY
                CHAR(20) VARYING(2) CCSID(1208) DIM(4)
                                 'das'
                  (1)
                                 VALUE IN HEX
                                 'tal'
                  (2)
                  VALUE IN HEX
                                 . . .
```

Kódování UCS-2

```
dcl-s ucs2 AB VARUCS2(5) inz(U'00410042'); // literál AB v UCS-2
dcl-s ucs2 dia VARUCS2(5) inz('žš'); // U'017E01610'
dcl-s cat char varchar(10);
dcl-s cat ucs2 VARUCS2(10);
cat char = ucs2 AB + 'ŽŠ' + ucs2 dia; // konverze do *CHAR(*JOBRUN)
cat_ucs2 = ucs2_AB + 'ŽŠ' + ucs2_dia; // konverze do *UCS2(13488)
dump(a);
NAME
                   ATTRIBUTES
                             VALUE
                   CHAR(10) VARYING(2) 'ABŽŠžš'
CAT CHAR
                               '0006C1C2B8BCB69C00000000'X
                   VALUE IN HEX
CAT UCS2
                   UCS2(10) VARYING(2) CCSID(13488)
                                     'ABŽŠžš'
                                      '000600410042017D0160017E016100000000000000000'X
                   VALUE IN HEX
```

Kódování dat v souboru a programu

CTL-OPT **OPENOPT** (parametr) – předvolba pro konverzi dat souborů z / do *JOBRUN

```
*CVTDATA - předvolba pro DATA(*CVT) u souborů (probíhá konverze)
```

*NOCVTDATA - předvolba pro DATA(*NOCVT) u souborů (neprobíhá konverze)

DCL-F DATA (parametr) – u definice souboru: konverze dat z / do *JOBRUN

*CVT - probíhá konverze

*NOCVT - neprobíhá konverze

Databázový soubor CCSID_F

A	R CCSID_FR		
A	CS_37	10A	CCSID(37)
A	CS_870	10A	CCSID(870)
A	CS_UTF8	10A	CCSID(1208)
Α	CS UTF16	$10\mathbf{G}$	CCSID(1200)

Program – zápis z literálů do polí různých CCSID v databázi

```
// předvolené kódování modulu je *JOBRUN
dcl-F CCSID_F disk usage(*OUTPUT);

CS_37 = 'ž š č';
CS_870 = 'ž š č';
CS_UTF8 = 'ž š č';
CS_UTF16 = 'ž š č';
write CCSID_FR; // proběhne konverze z *JOBRUN do jednotlivých CCSID
```

Data souboru - výpis DSPPFM

Program – čtení dat do datové struktury s konverzí do UTF-8

```
CTL-OPT ccsid (*char: *utf8) // předvolené kódování modulu je UTF-8
        ccsidcvt (*list); // výpis konverzí v protokolu o překladu
dcl-F CCSID F data(*cvt); // s konverzí
dcl-DS STRUCT likerec(CCSID FR);
read CCSID F STRUCT; // čte přes *JOBRUN do UTF-8 (ale UTF-16 je vždy bez konverze)
dump(a);
                      CCSID Conversions
                        To CCSID
        From CCSID
                                          References
        870
                        1208
                                              15
        37
                                              15
                         1208
                        1208
                                              15
                                                     15
                                                             15
        *JOBRUN
STRUCT
                    DS
 CS UTF16
                    UCS2(10) CCSID(1200) 'ž š č
                    VALUE IN HEX
                                       '017E002001610020010D00200020002000200020'X
                    CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č '
 CS UTF8
                                                      'C5BE20C5A120C48D2020'X
                    CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č '
 CS 37
                                                      'C5BE20C5A120C48D2020'X
                    CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č '
 CS 870
                                                      'C5BE20C5A120C48D2020'X
```

Čtení do datové struktury přesně podle souboru

```
ctl-OPT ccsid (*char: *utf8) // předvolené kódování modulu je UTF-8
        ccsidcvt (*list); // výpis konverzí v protokolu o překladu
dcl-F CCSID F; // s konverzí
dcl-DS STRUCT likerec(CCSID FR) CCSID(*EXACT);
read CCSID F STRUCT; // čte přes *JOBRUN do stejných CCSID
dump(a);
                     CCSID Conversions
        From CCSID
                        To CCSID
                                  References
                        1208
                                            15
        *JOBRUN
        *JOBRUN
                        870
                                            15
                        37
        *JOBRUN
                                            15
STRUCT
                   DS
 CS UTF16
                   UCS2(10) CCSID(1200) 'ž š č
                   VALUE IN HEX
                                      '017E002001610020010D00200020002000200020'X
                   CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č '
 CS UTF8
                                                    'C5BE20C5A120C48D2020'X
                                               ' B3408C40474040404040'X
                   CHAR(10) CCSID(37)
 CS 37
 CS 870
                   CHAR(10) CCSID(870) 'ž š č ' 'B6409C4047404040404'X
```

Čtení do datové struktury bez konverze

```
CTL-OPT ccsid (*char: *utf8) // předvolené kódování modulu je UTF-8
        ccsidcvt (*list); // výpis konverzí v protokolu o překladu
dcl-F CCSID F data(*nocvt); // bez konverze
dcl-DS STRUCT likerec(CCSID FR);
read CCSID F STRUCT; // čte rovnou do UTF-8
dump(a);
                    CCSID Conversions
       From CCSID
                       To CCSID References
       870
                       1208
                                           15
       37
                       1208
                                           15
STRUCT
                   DS
                   UCS2(10) CCSID(1200) 'ž š č '
 CS UTF16
                   VALUE IN HEX
                               '017E002001610020010D00200020002000200020'X
                   CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č ' 'C5BE20C5A120C48D2020'X
 CS UTF8
                   CHAR(10) CCSID(1208) ' 'C2B720C3B020C3A52020'X 会 Hangul
 CS 37
                   CHAR(10) CCSID(1208) 'ž š č ' 'C5BE20C5A120C48D2020'X
 CS 870
```

Převod některých příkazů do volného formátu

Příkaz KLIST

Pevný formát

FSTA	AVYP	UF	E		KDISK	
С				MOVEL	'01'	ZAVOD
C				MOVEL	'01'	SKLAD
С				MOVEL	'00001'	MATER
С	KLIC	:		CHAIN	STAVYP	
C	KLIC	,		KLIST		
C				KFLD		ZAVOD
С				KFLD		SKLAD
C				KFLD		MATER

Volný formát

CALL, PLIST

Pevný formát

C C		CALL PARM PARM	'PGM1' 'XXX' 'YYY'	A B	10 10
С		CALL	'PGM1'	PARAMS	
с с	PARAMS	PLIST PARM PARM	'XXX' 'YYY'	A B	10 10

Volný formát

*ENTRY PLIST

Pevný formát

С	*ENTRY	PLIST		
С		PARM	A	10
С		PARM	В	10
С	A	dsply		
С	В	dsply		
С		return		

Volný formát